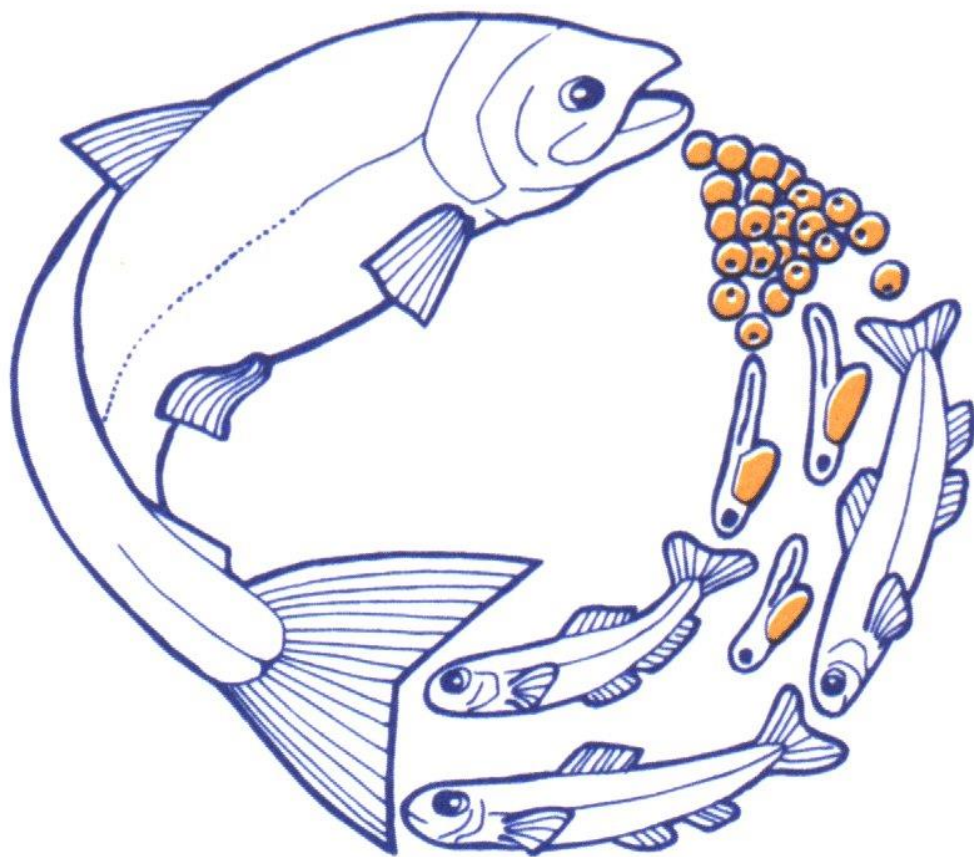

DCV

Danmarks Center for Vildlaks

Aktivitetsrapport
2021

Danmarks Center for Vildlaks
Aktivitetsrapport
2021

Forord

Denne aktivitetsrapport er ment som information om Danmarks Center for Vildlaks (DCV) forskellige aktiviteter, samt som afrapportering til myndighederne i forbindelse med tilladelser opnået i 2021 eller tidligere. Den beskriver mængden af laks og ørreder, der er sat ud, udsætningsvandløbene, indfangning og afstrygning af moderfisk samt beholdningen af fisk til udsætning. Desuden er der en kort beskrivelse af de øvrige aktiviteter som DCV har beskæftiget sig med i 2021. Yderligere information kan fås ved at rette henvendelse til Danmarks Center for Vildlaks via e-post: dcv@vildlaks.dk eller telefon: 86 44 72 98. Generelle informationer om DCV kan ses på vores hjemmeside vildlaks.dk

Udover produktion af udsætningsfisk deltager DCV også i forskellige fiskeribiologiske undersøgelser, samt forsøgsopdræt, hovedsageligt i samarbejde med DTU-Aqua. Desuden bidrager DCV aktivt med rådgivning omkring udsætningsplaner. I perioden 2016-2020 udførte DCV sammen med DTU-Aqua et stort 4-årigt forskningsprojekt – Den Store Lakseundersøgelse. Information herom kan findes på projektets hjemmeside danmarksvildlaks.dk.

DCV udfører også rådgivnings- og konsulentopgaver på sø- og vandløbsområdet, eks. projektering af vandløbsrestaurering, effektundersøgelser, bestandsundersøgelser m.m.

Tak til sponsorer og bidragsydere, foruden DCV ikke ville være i stand til at opjælle og sikre den danske laksebestand.

Indholdsfortegnelse

1.	Udsætninger	3
1.1	Udsætninger i danske vandløb.....	3
1.2	Eksport til Tyskland.....	4
2.	Fangst af laks og ørred.....	4
2.1	Gudenåen – indfangning af laksemoderfisk.....	4
2.2	Gudenåen – lystfiskerfangster	6
2.3	Skjern Å – lystfiskerfangster	6
2.4	Varde Å – lystfiskerfangster	6
2.5	Ribe Å – lystfiskerfangster	6
3.	Indlægning og afstrygning af laksemoderfisk.....	7
3.1	Indlægning og afstrygning – Gudenåen	7
3.2	Indlægning og afstrygning – Skjern Å, Varde Å og Ribe Å.....	7
3.5	Afstrygning af genbank	11
4.	Beholdning af fisk	12
4.1	DCV-Randers.....	12
4.2	DCV-Skjern.....	12
5.	Øvrige aktiviteter	13
5.1	Vandløbsrådgivning og konsulentopgaver	13
5.2	Aktiviteter i Tyskland.....	13
5.3	Mærkningsundersøgelser.....	13
5.4	Opdræt af aborrer	14
5.5	Laksens Hus	14
6.	Personale	15

1. Udsætninger

1.1 Udsætninger i danske vandløb

Der blev i 2021 udsat 97.300 stk. 1-års laksesmolt og 14.500 stk. 1-år lakseungfisk i Gudenåen nedstrøms Tangeværket. DCV-Skjern producerede 50.000 stk. ½-års laks til udsætning i Skjern Å. De resterende 112.000 stk. ½-års laks til udsætning i Skjern Å, blev produceret hos DCV-Randers, men udsat fra DCV-Skjern. Desuden blev ½-års laksene til Ribe Å, Brede Å og Kongeåen produceret hos DCV-Randers. Se tabel 1. Pga. udbrud af fiskesygdommen IHN blev udsætningerne i Varde Å, Sneum Å og Vidå suspenderet.

Tabel 1. Udsætninger af laks i danske vandløb 2021. F = fedtfinnen afklippet.

Afd.	Type	Vandløb	Mærket	Antal
Randers	1-års smolt	Gudenå	Nej	97.300
Randers	1-års ungfisk	Gudenå	Nej	14.500
Skjern	½-års ungfisk	Skjern Å	F	162.000
Randers	½-års ungfisk	Ribe Å	F	30.600
Randers	½-års ungfisk	Kongeå	F	71.200
Randers	½-års ungfisk	Brede Å	Nej	59.000

Udsætningslaksene til Skjern Å, Ribe Å og Kongeåen blev mærket med et finneklipe (fedtfinnen) for senere at kunne skelne vilde laks fra udsatte laks.

Det begrænsede antal ørreder DCV-Skjern producerer, blev udsat som yngel og ½-års i Skjern Å. Se tabel 2.

Tabel 2. ørredudsætninger fra DCV-Skjern 2021.

Type	Vandløb	Antal
Yngel	Skjern Å	5.000
½-års	Skjern Å	15.000

1.2 Eksport til Tyskland

Leveringer af lakseæg, -yngel og -ungfisk fra DCV til udsætninger i tyske vandløb i 2021, er vist i tabel 3.

Tablet 3. Antal lakseungfisk og -æg leveret til udsætning eller videreopdræt i Tyskland i 2021. Lagan er laks hvis genetik stammer fra den vestsvenske elv med samme navn. Dansk er laks af dansk afstamning produceret på overskudsmateriale fra Gudenåen og Skjern Å.

Type	Stamme	Antal	Vandsystem
Øjenæg	Lagan	380.000	Elben
Øjenæg	Dansk	38.000	Weser
Øjenæg	Dansk	30.000	Rhinen
Øjenæg	Dansk	2.000	(forskning)
1-års smolt	Dansk	10.000	Elben
1-års smolt	Dansk	9.200	Ems
1-års smolt	Dansk	9.300	Weser
1-års ungfisk	Dansk	3.000	Weser
1-års ungfisk	Dansk	5.000	Ems
1-års ungfisk	Lagan	21.000	Elben
½-års	Dansk	18.500	Weser
½-års	Dansk	61.900	Elben
½-års	Lagan	17.000	Elben
Grønæg	Dansk	50.000	Elben

Der blev i alt eksporteret 50.000 stk. grønæg, 445.000 stk. øjenæg, 97.400 stk. ½-års laks, 29.000 stk. 1-års ungfisk og 28.500 stk. 1-års smolt til tyske vandløb i 2021.

2. Fangst af laks og ørred

2.1 Gudenåen – indfangning af laksemoderfisk

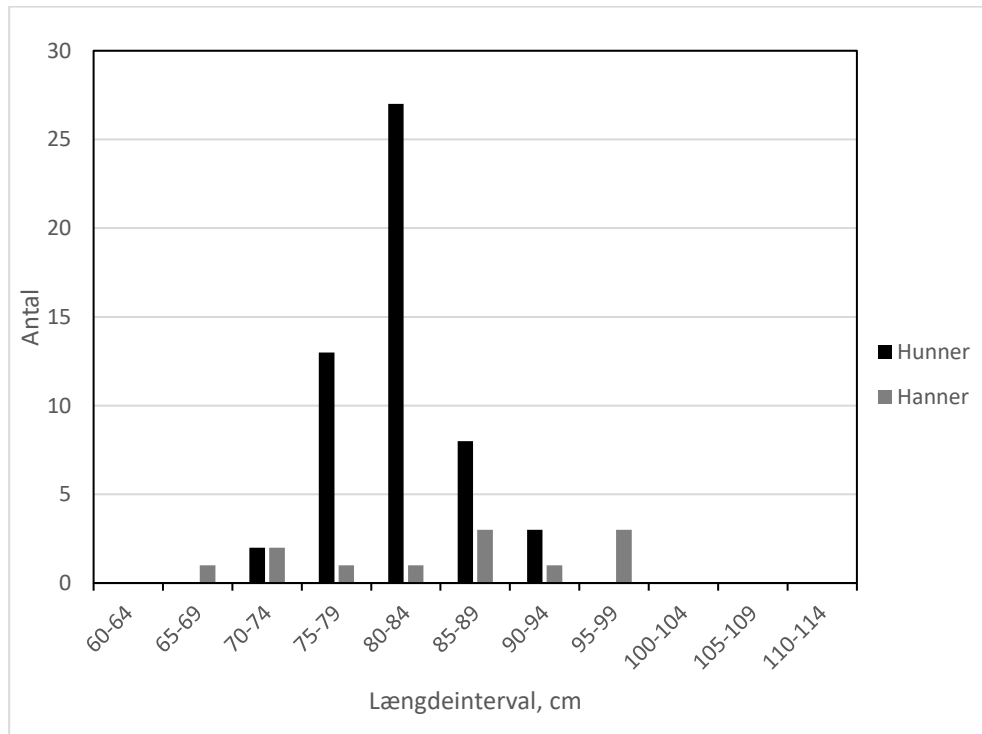
Som i de tidligere år, foregik elfiskeriet efter laksemoderfisk i samarbejde med Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening, Langå Sportsfiskerforening, Randers Sportsfiskerklub og Gudenåens Ørredfond.

Elfiskeriet fandt sted den 23., 24., 29 og 30. november mellem Tangeværket og Bamsebo Camping v. Ulstrup. Fangsterne er vist i tabel 4.

Tabel 4. Samlet fangst ved elfiskeri i Gudenåen i 2021. Vandstanden ved Bjerringbro er angivet i meter over dansk normal nul efter data på vandportalen.dk. Laks: Tallet i parentes angiver antal laks der blev genudsat. *: Der blev fisket med kun én båd pga. defekt ensretterboks.

Dato	Strækning	Vandtemp., °C	Vandstand, m	Laks	Havørreder obs.
23. nov.	Tangeværket – Bjerringbro*	7,5	3,75	1	0
24. nov.	Bjerringbro – Busbjerg	7,8	3,90	18 (2)	1
29. nov.	Tangeværket – Bjerringbro	5,7	3,62	15	3
30. nov.	Bjerringbro - Bamsebo	4,7	3,50	31	2

Der blev i alt fanget 65 laks – fordelt på 53 hunner og 12 hanner. Der blev observeret 6 havørreder. to laksehunner blev genudsat, da de var angrebet af svamp. Laksenes længdefordeling er vist på figur 1.

Figur 1. Længdefordeling af 65 laks fanget ved elfiskeri i Gudenåen i 2021.

2.2 Gudenåen – lystfiskerfangster

Hjemmesiden gudenaasammenslutningen.dk viser alle registrerede laksefangster fra Gudenåen. Det samlede antal laksefangster i Gudenåen i 2021 var på 400 laks. Det er 24 % færre laksefangster i forhold til 2020, hvor der blev indberettet 523 laks.

2.3 Skjern Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Skjern Å indrapporterede i 2021 1.502 laksefangster, hvoraf 1.105 blev genudsat, samt 343 havørredfangster (alle genudsat). Det er 10 % færre laks og 35 % færre ørreder end i 2020, hvor der blev indberettet 1.671 laks og 529 ørreder (<https://skjernaasam.dk/>).

2.4 Varde Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Varde Å fangede i 2021 i alt 937 laks, hvoraf 697 blev genudsat (<https://varde-sportsfiskerforening.dk/fangststatistik/>).

2.5 Ribe Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Ribe Å fangede i 2021 i alt 681 laks, hvoraf 562 blev genudsat (http://www.ribeaasystemet.dk/fish_rapport_view.php).

3. Indlægning og afstrygning af laksemoderfisk

3.1 Indlægning og afstrygning – Gudenåen

I efteråret 2021 blev der hjembragt 63 laks fra Gudenåen fanget vha. elfiskeri. Antal hanner og hunner samt udbyttet af æg er vist i tabel 5.

Tabel 5. Laks fra Gudenåen 2021. Døde betegner de laks, der omkom før afstrygningstidspunktet. Benyttede betegner det antal laks, der er afstrøget for kønsprodukter.

	Indlagt	Døde	Genudsat	Benyttede	Ægvolumen, l
Hunner	51	15	0	36	37,0
Hanner	12	0	0	12	-
I alt	63	15	0	48	

15 af de 53 indlagte laks (alle hunner) døde desværre før afstrygning. Mange af laksene havde store sår efter bid, og 12 hunner overlevede derfor ikke til afstrygningstidspunktet. De resterende laks blev aflivet efter afstrygning, da deres tilstand pga. sår og bid ikke tillod genudsætning. Der blev indlagt 37 liter æg til klækning. Da der kun blev fanget 12 hanner i Gudenåen, supplerede vi med sæd fra 32 Skjern Å hanner.

3.2 Indlægning og afstrygning – Skjern Å, Varde Å og Ribe Å

Til DCV-Skjern blev der hjembragt 106 laks fra Skjern Å, fordelt på 54 hunner og 52 hanner.

Fra Varde Å blev der afhentet 95 laks (50 hunner og 45 hanner), og fra Ribe Å 90 laks (44 hunner og 46 hanner) til DCV-Skjern. Længdefordelingerne af laks fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å er vist på figurerne 2, 3 og 4.

I 2021 indgik DCV en aftale med kommunerne langs Skjern Å om et ophjælpningsprojekt for ørrederne i Skjern Å. Baggrunden herfor var at antallet af ørreder igennem de senere år er faldet markant, og der nu er en reel bekymring for at bestanden er alvorlig truet. DCV's opgaver i

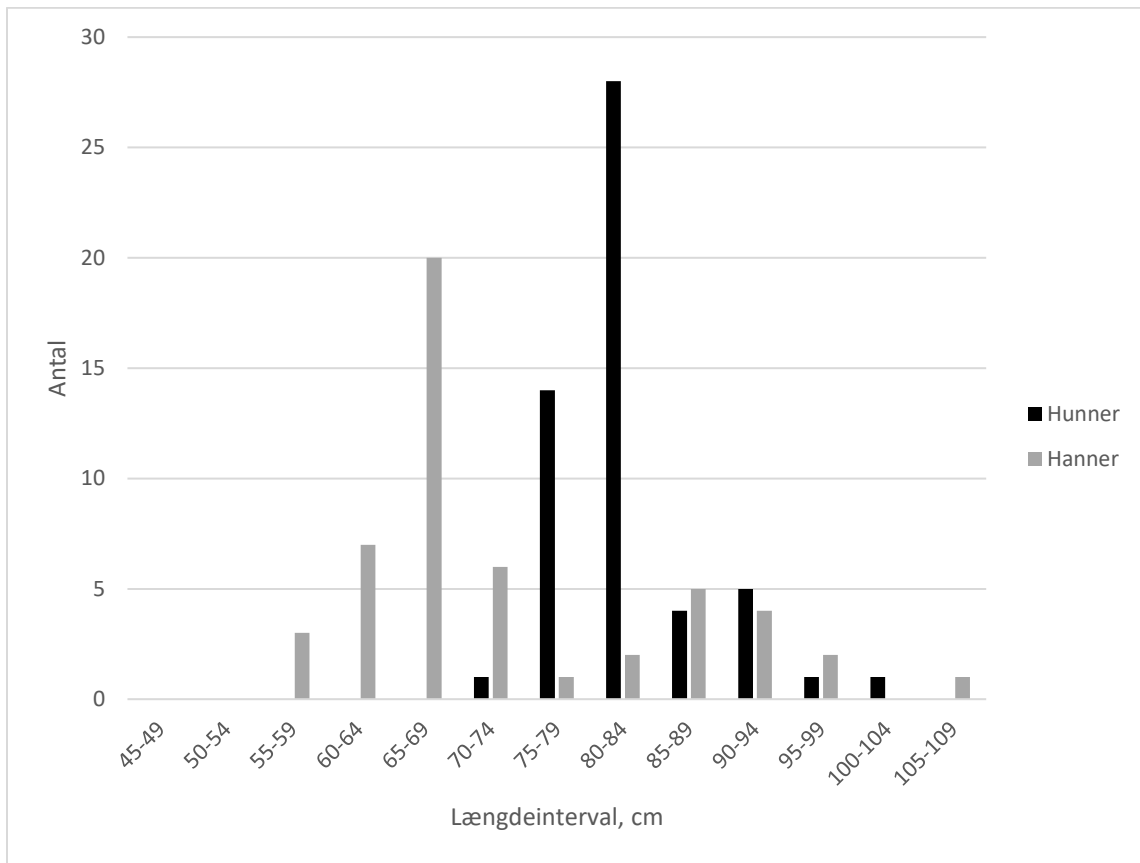

programmet er at indfange ørredmoderfisk, genoptage produktionen af udsætningsørreder og udsætte forskellige aldersgrupper af ørreder på egnede steder i Skjern Å systemet. I december 2021 og januar 2022 har vi derfor elfasket i mindre tilløb for at indfange ørredmoderfisk til projektet. Længdefordelingen er vist på figur 5. Afstrøgne fisk og udbyttet af æg er vist i tabel 6.

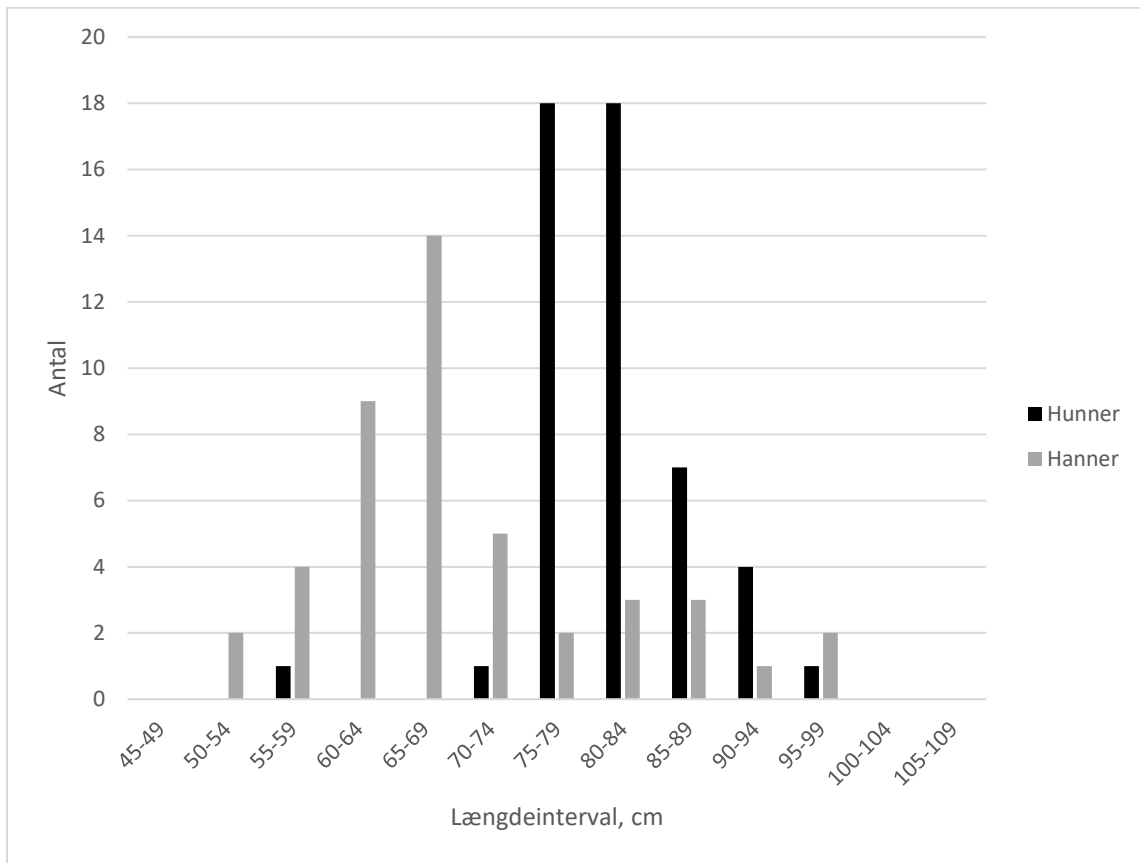
Tabel 6. Laks indlagt fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å, samt ørreder fra Skjern Å systemet i 2021. Udleget/ej strøget er udlegede fisk samt fisk kasseret af veterinære årsager eller pga. mistanke om undsluppet opdrætsslaks.

Vandløb	Hunner				Hanner	
	Afstrøget	Døde/ej strøget	Udleget/ej strøget	Ægvolumen, l	Afstrøget	Døde/ej strøget
Skjern Å	54	0	0	62,6	52	0
Varde Å	47	3	0	52,1	45	0
Ribe Å	37	5	0	43,0	43	0
I alt				157,7		
Skjern Å ørreder	57		1	8,0	60	0

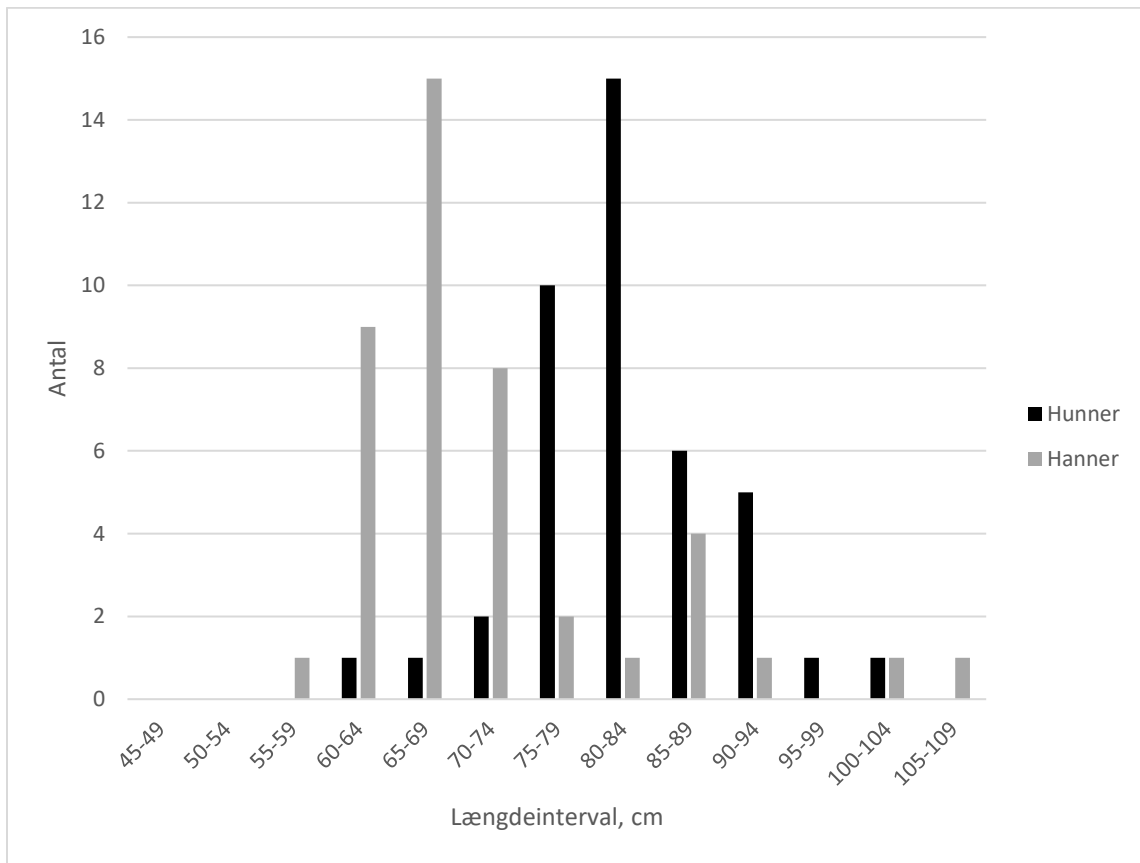
Der blev udtaget vævsprøver fra en delprøve af de afstrøgne hunnlaks til veterinære test for anmeldeligt fiske sygdomme. Alle prøverne blev fundet fri herfor.

Figur 2. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Skjern Å 2021.

Figur 3. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Varde Å 2021.

Figur 4. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Ribe Å 2021.

3.5 Afstrygning af genbank

Genbanken af laks, hvis genetik stammer fra den vestsvenske elv Lagan, blev i foråret 2021 flyttet fra DCV-Skjern til DCV-Randers. Æggene fra disse moderfisk opfylder et behov fra tyske samarbejdspartnere, der arbejder med vestsvenske stammer i Elben og Rhinen. Der blev i alt afstrøget 126 liter æg til salg som øjenæg i 2022.

4. Beholdning af fisk

4.1 DCV-Randers

Beholdningen af laks og ørreder per 31. december 2021 hos DCV-Randers fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Beholdning af laks hos DCV-Randers per 31. december 2021.

Art/Oprindelse	Avlsfisk (genbank)	Ungfisk (til udsætning)
Laks/dansk	0	422.340
Laks/svensk	1.090	9.640
Ørreder/Skjern Å	0	13.820
I alt	1.090	445.800

Antallet af ungfisk opfylder efterspørgslen til udsætning.

4.2 DCV-Skjern

Fra 2020 foretages alle lakseudsætninger fra DCV-Skjern som ½-års udsætninger om efteråret, derfor er der ingen beholdning var af ungfisk ved årsskiftet. Laksegenbanken af svensk afstamning der anvendes til produktion af øjenæg til Tyskland blev i foråret 2021 flyttet til DCV-Randers.

5. Øvrige aktiviteter

5.1 Vandløbsrådgivning og konsulentopgaver

DCV udførte i 2021 vandløbsopgaver bestående af bl.a. fiskeundersøgelser, biomanipulation, udplantning af vandplanter og effektundersøgelser i en række forskellige vandløb. Her skal nævnes en omfattende screening af Stalling-bestanden i Fuglkjær Å og Råsted Lilleå (tilløb til Storåen) for Herning og Holstebro kommuner. Desuden udførte vi en effektundersøgelse af grødeskæringens virkning på fiskebestanden i Vorgod Å (tilløb til Skjern Å) for Ringkøbing-Skjern Kommune, en undersøgelse af ørredbestanden i tre tilløb til Gudenå for Viborg Kommune og i Grindsted Engso forsatte arbejdet med biomanipulation for Billund Kommune.

5.2 Aktiviteter i Tyskland

DCV har også i 2021 samarbejdet med flere tyske myndigheder og interesseorganisationer omkring ophjælpning af laksebestande i bl.a. Rhinen, Elben, Ems og Weser. Desuden er DCV involveret som konsulent i driften af et opdrætsanlæg, der producerer lakseungfisk til udsætning i vandløb i Nordrhein-Westfalen.

5.3 Mærkningsundersøgelser

Danmark

Som led i en generel plan om mærkning af udsætningsfisk, blev alle laks udsat i Skjern Å, Varde Å, Ribe Å og Kongeåen mærket med bortklipning af fedtfinnen (fedtfinneklip).

Tyskland

Til Stepenitz, et tilløb til Elben, blev der mærket 41.300 ½-års laks med fedtfinneklip. Til Nuthe, ligeledes et tilløb til Elben, blev der mærket 20.600 ½-års laks ved bortklipning af højre bugfinne.

5.4 Opdræt af aborrer

I 2021 ophørte DCV produktionen af aborre sættefisk pga. manglende efterspørgsel. Den sidste levering bestod af 85.000 stk. sættefisk. Aborremoderfiskene har vi indtil videre beholdt, da der er en vis efterspørgsel på befrugtede ægstrengene. Vi har således i 2021 leveret 95 ægstrengene fra 3 gydninger. I 2020 igangsatte vi et vækstforsøg, som blev afsluttet i foråret 2021. Aborrerne fra dette forsøg blev solgt til konsum. Vi har i 2021 solgt 8.150 kg, svarende til 27.200 stk. konsum aborrer til eksport.

Table 9. Beholdning af aborrer hos DCV-Randers per 31. december 2021.

	Antal
Moderfisk	2.473
Yngel	0
Konsum	0

5.5 Laksens Hus

Informations- og videnscentret Laksens Hus er et resultat af en vækstpuljebevilling fra Ringkøbing Skjern Kommune og Herning Kommune til Danmarks Center for Vildlaks i 2016. Laksens Hus ved Skjern Å åbnede til fiskesæsonens start den 16. april 2017. Som et informations- og videnscenter servicerer Laksens Hus lystfiskere og andre interesserede med bl.a. nyeste viden om fiskeriet og lakse- og ørredbestandenes udvikling, salg af fiskekort mm., guideservice og demonstration af grej. Også i 2021 har aktiviteterne været mange med bl.a. arrangementer målrettet lystfiskere, journalister og erhvervslivet. På trods af covid-19 pandemien var der over 4.000 besøgende i Laksens Hus og en stor berøringsflade på Facebook. Der er nu blandt laksefiskere en stor opmærksomhed omkring Laksens Hus og de aktiviteter der udgår herfra.

6. Personale

Det faste personale bestod i 2021 af:

Gert Holdensgaard, administrerende direktør.

Søren T. Thomassen, souschef.

Søren Larsen, afdelingsleder i Skjern.

Marc Skovby Petersen, fiske- og formidlingsassistent i Skjern.

Janus Lysdal, fiskemester, Randers.

John Andersen, produktionsmedarbejder, Randers.

Martin Hage Larsen, biolog Ph.d., Randers. Fratrådt 30. april 2021.

Anders Juul Knudsen, fiskeassistent, Randers. Fratrådt 31. marts 2021.

Martin Skelmosen, produktionsmedarbejder, Skjern.

Kenny Frost, formidlingskoordinator, Skjern.

Lene Carlsen, bogholder, Randers.

Philip Brun Pedersen, lærling, Randers.